

Владислав КУЦЕНКО

Запорізький національний технічний університет

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОЇ ГАЛУЗЕВОЇ СТРУКТУРИ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

Вплив глобалізації на галузеву структуру економіки окремих країн проявляється у диспропорційності та зниженні темпів економічного зростання, а також зосередженням виробничого, інвестиційного, фінансового, трудового потенціалу в незначній кількості регіонів. Тому постає об'єктивна необхідність пошуку такої стратегії, яка б дозволила створити раціональну галузеву структуру економіки.

Отже, раціоналізація галузевої структури економіки регіону, пов'язана із розробкою стратегій, та вимагає чіткого формулювання цілей, шляхів, засобів та методів їх досягнення, тобто, всього того, що, є унікальним для кожного елемента економіки й відповідає загальній концепції розробки механізму оптимізації. У зв'язку з цим, вирішення питання щодо формування раціональної галузевої структури економіки регіону є першочерговим.

Раціоналізація у формуванні галузевої структури передбачає управління процесом раціональних перетворень інтенсивного характеру системи «галузева структура економіки» та її складових. Тобто, «раціональна галузева структура» – це така галузева структура економіки, що відповідає сукупності наступних ознак:

- можливість подальшого розвитку;
- досягнення одночасно економічного та соціального ефектів;
- відповідність еколого-географічних особливостей території;
- врахування історично сформованої структури економіки та інституційних чинників (традицій, менталітету, господарської культури);
- відповідність економічним потребам суспільства на даний момент.

Раціоналізація у формуванні галузевої структури економіки регіону передбачає єдність двох критеріїв: оптимальності (кількісний критерій) та збалансованості (якісний критерій).

Оптимальність (від лат. *optimus* – найкращий) – найбільш сприятливий, найкращий спосіб економічної поведінки, економічних дій [1]. Оптимальність галузевої структури економіки регіону є кількісним критерієм і передбачає пропорційне співвідношення між видами економічної діяльності у загальній структурі економіки відповідно до наявного природно-ресурсного потенціалу.

Збалансованість – особлива для кожної регіональної системи пропорція раніше зазначених складових її потенціалу, що забезпечує стійкість і соціальну орієнтацію розвитку системи [2, с. 18]. Збалансованість галузевої структури економіки регіону передбачає відповідність між інституціональною складовою (традиції, звички норми поведінки, прийняті в суспільстві), без врахування якої неможливо побудувати «раціональну» структурну політику держави, та природно-ресурсним потенціалом. Синтез цих двох критеріїв, збалансованості та оптимальності, дозволить побудувати на національному та регіональному рівні таку галузеву структуру економіки, яка відповідала її природному–ресурсному потенціалу та інституціональному середовищу, і відображала тенденції сучасного світового розвитку. Одним із дієвих засобів побудови такої галузевої структури є диверсифікація.

Для України це питання є досить актуальним, оскільки вона успадкувала значну регіональну розбалансованість економіки в цілому та галузевої структури зокрема. Як зазначає Е.В. Прушківська, нагальною потребою сьогодення є диверсифікація на регіональному рівні. Спеціалізація, яка сформувалася в попередній економічній системі,

повинна бути доповнена диверсифікацією (потреба в період економічної нестабільності) регіонального розвитку, що, безумовно, буде сприяти більшій економічній та соціальній стабільності цих регіонів та країни у цілому [3, с. 302].

Головний аргумент на користь диверсифікації галузевої структури економіки України та її регіонів полягає в тому, що надмірна залежність від сировинних галузей є для подальшого постіндустріального розвитку небажаним. Таким чином, диверсифікація виявляється необхідною проміжною стадією, що дозволяє розвинути новий виробничий потенціал і закласти базу для майбутньої спеціалізації України в галузях, які базуються на факторах постіндустріалізації, тобто, інформації, технологіях та знаннях. Ці галузі повинні спочатку доповнювати, а з часом і замінити сировинні ресурси як головне джерело зростання економіки України в цілому та регіонів зокрема.

Тобто, диверсифікація галузевої структури економіки регіонів має бути відображена у національній стратегії розвитку на коротко- та довгострокову перспективу. Необхідним є також розробка ефективного організаційно-економічного механізму, спрямованого на зміну структури економіки в напрямку формування її поліструктурності, шляхом розвитку найбільш перспективних галузей з високою доданою вартістю.

Список літератури:

1. Словарь «Борисов А.Б. Большой экономический словарь. – М.: Книжный мир, 2003. – 895 с.
2. Белоусов Р.А. Управленческое решение / Р.А. Белоусов // Общий и специальный менеджмент. – 1997. – №2. – С. 16–21.
3. Прушківська Е.В. Секторальна структура національної економіки : теорія, методологія, практика формування: Монографія / Е.В. Прушківська. – Запоріжжя: «Просвіта», 2013. – 375 с.

Оксана ЛУЦИШИН

Тернопільський національний економічний університет

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ КВАЗІ-ІНТЕГРАЦІЇ

Для вирішення проблеми організації розподілу продукції та забезпечення доступності продукту для споживача за місцем придбання підприємство-виробник, може в будь-якій формі інтегруватися з посередниками в каналі збуту для того, щоб найкращим чином задовольняти потреби кінцевого споживача продукцією в частині, яка залежить від організації розподілу. На задоволення потреби кінцевого споживача будуть спрямовані зусилля всіх підприємств-учасників маркетингового каналу збуту продукції.

Структура каналу збуту, при якій виробники, оптові та роздрібні торгові фірми функціонують як єдина система, представлена як вертикальна маркетингова система (ВМС). Елементами такої системи виступають підприємства-виробники продукту і посередники в каналі збуту цього продукту. Саме використання терміну «система» означає, що взаємовідносини учасників будуть здійснюватися на якісно іншому рівні, ніж у випадку, коли ці ж учасники функціонували б на ринку як незалежні один від одного і зацікавлені тільки у власному результаті. Мається на увазі спільні дії учасників ВМС в частині ціноутворення, сервісного обслуговування, забезпечення наявності продукту у продажі (недопущення дефіцитності продукту), доведення продукту до повної готовності, просування продукту на ринок.

Домінуюче положення у ВМС може належати як підприємству – виробнику, так і оптовому або роздрібному посереднику в каналі збуту. Основною перевагою ВМС в порівнянні з традиційними каналами збуту є можливість забезпечення контролю за діяльністю всього каналу та ефективного управління конфліктами в каналі для найкращого вирішення проблем кінцевого споживача. Важливе місце в вертикальній маркетинговій системі займають посередники. Саме від них та від їх дій залежить як буде продукт представлений в роздрібному продажі споживачам. Посередники в каналі збуту мають